

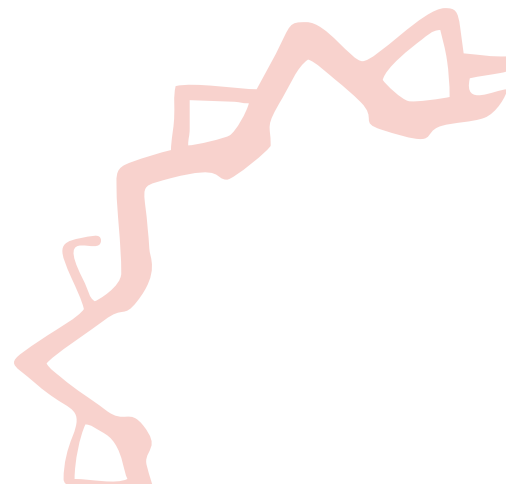

Årsplan barnehageåret 2024-2025

Smertulia Barnehage

Vedtatt av
Samarbeidsutvalget

Dato
28.10.24

Forord

Å bidra til at alle barn får en god start i livet er den viktigste investeringen vi kan gjøre som samfunn. Barnehagen er det første og frivillige steget i et helhetlig utdanningsløp og legger grunnlaget for videre utvikling, læring, danning og demokratisk deltakelse. God kvalitet i barnehagen er en forutsetning for at barn skal få en god start og gode muligheter videre i livet.

Fredrikstad kommune har felles mal for årsplan i de kommunale barnehagene. Hver barnehage utarbeider sin årsplan ut fra de fastsatte rammene. Disse rammene er i tråd med kravene som er beskrevet i barnehageloven med forskrifter. Årsplanen er et pedagogisk arbeidsredskap for ansatte i barnehagen og en dokumentasjon på barnehagens pedagogiske arbeid. Den bygger på FNs barnekonvensjon, Lov om barnehage, Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver samt den politisk vedtatte Plan for kvalitet i barnehagen. Planen følger opp Kommunedelplan for oppvekst 2021–2032, heretter kalt oppvekstplanen, som angir retningen for Fredrikstad kommunes oppvekstpolitikk i perioden fram mot 2032. Planhierarkiet er synliggjort i modellen.

Årsplanen er veiledende for ansatte i barnehagen og skal legges til grunn for barnehagens pedagogiske arbeid. Innholdet skal være gjenkjennbart i barnehagens praksis og gjenspeile de verdier og holdninger som alle ansatte skal bære med seg i møte med barn og foreldre. Barnehagen er en del av «laget rundt barnet», og et tett og godt samarbeid med foreldre er viktig for kvaliteten og for å skape helhet og sammenheng i barns hverdag.

Barnehagens årsplan er også et viktig dokument for eier og myndighetenes oppfølging og tilsyn med barnehagen.

Lykke til med det gode samspeillet med de yngste barna våre, enten du er ansatt eller forelder. Barnehagealderen er grunnmuren til livet.

Ønsker dere alle et godt barnehageår!

Gøril Pedersen Bjerknes
Etatsjef barnehageetaten

Innhold

1	Informasjon om barnehagen.....	3
2	Kvalitet i vår barnehage.....	4
2.1	Pedagogisk grunnsyn	4
2.2	Pedagogisk arbeid	4
2.3	Barnehages arbeid med satsningsområdene.....	5
3	Barnehagens formål og innhold.....	7
3.1	Omsorg	7
3.2	Lek, læring og danning	7
3.3	Medvirkning.....	7
3.4	Barnehagens leke- og læringsmiljø	9
3.5	Alle skal ha det trygt og godt	13
4	Barnehagens arbeidsmåter.....	14
4.1	Planlegging, dokumentasjon og vurdering	14
4.2	Fagområder	15
4.3	Digital praksis i barnehagen	16
4.4	Progresjon i barnehagen	16
5	Overganger	18
5.1	Overgang hjem-barnehage.....	18
5.1.2	Oppstart i barnehagen	18
5.2	Overganger innad i barnehagen	18
5.3	Overgang til skole og SFO.....	19
6	Foreldresamarbeid og foreldremedvirkning.....	20
7	Bærekraft, mat og helse = livsmestring	22
	Kildehenvisning	23

1 Informasjon om barnehagen

Velkommen til Smertulia barnehage

Smertulia barnehage er en 3 avdelings barnehage beliggende i flotte omgivelser på Kråkerøy. Vi har kort vei til skog og mark samtidig som vi er sentrumsnære.

I Smertulia ønsker vi å se det enkelte barnet, gi god omsorg og ha et godt foreldresamarbeid. Barnehagen skal være et sted hvor store og små har det godt sammen.

Vi anerkjenner og ivaretar barndommens egenverdi. Gjennom lek og prosjektarbeid fremmer vi demokrati, mangfold, gjensidig respekt, likestilling, bærekraftig utvikling og livsmestring og helse. De voksne er romslige, modige, anerkjennende, engasjerte, nysgjerrige, lekne, aktive og lyttende til alle «barnas språk».

Barnehagens innhold skal bygge på et helhetlig læringssyn hvor helse, trivsel, lek og læring er sentrale deler.

I Smertulia barnehage arbeider vi kontinuerlig og systematisk med å fremme et trygt, godt og inkluderende barnehagemiljø. Vi jobber med å oppdage, undersøke og forebygge alle former for krenkelser, og følger opp med egne tiltak for at barna skal oppleve å ha et trygt, godt og inkluderende miljø hos oss.

Mer informasjon om barnehagen finner dere på [kommunens hjemmeside](#) og i [barnehagens vedtekter](#).

2 Kvalitet i vår barnehage

2.1 Pedagogisk grunnsyn

Pedagogisk grunnsyn omfatter ideene, oppfatningene, verdier, holdninger, menneskesyn og kunnskaper som ligger til grunn for våre pedagogiske valg og handlinger. Vårt pedagogiske grunnsyn er ikke uforanderlig, men endres i takt med ny forskning og kunnskap om barn og deres utvikling.

Hvordan vi i barnehagen tenker om og jobber med omsorg, lek, læring og danning henger tett sammen med vårt pedagogiske grunnsyn. Det er ikke rom for tilfeldig eller privat praksis, men våre avgjørelser og prioriteringer skal forankres og begrunnes ut fra et faglig ståsted hvor vi opptrer som profesjonelle lagarbeider – som en del av «laget rundt barnet». I det profesjonelle lagarbeidet anerkjennes det at de beste løsningene finnes i fellesskap med barn og foreldre, og på tvers av virksomheter, etater og profesjonsgrenser.

Plan for kvalitet, som er en operasjonalisering av oppvekstplanen beskriver det menneskesynet som er gjeldende for oss som jobber med barn i Fredrikstad kommune:

«Innenfor barnehage, skole og barne- og familietjenester ligger det til grunn at alle mennesker er like mye verdt, uavhengig av hva som ellers skiller oss. Dette beskriver et menneskesyn som er preget av respekt, menneskeverd og fokus på ressurser, muligheter og utvikling.»

«Det er også en del av vårt grunnleggende menneskesyn at barn lærer og utvikler seg i samspill med andre. Det er derfor en viktig del av en god oppvekst at alle barn er en del av et inkluderende barnehage- og skolemiljø.»

Vi som jobber i barnehage skal kontinuerlig reflektere over egen rolle i møte med barn og deres familie, og minne hverandre på at det er vi som er ansvarlig i disse møtene. I Fredrikstad kommune er teorien om den autoritative voksenrollen valgt som felles faglig rammeverk. Vi skal øve på den autoritative rollen i alle våre møter – med barna, familiene og med hverandre. Det er et mål at det skal jobbes for et autoritativt klima i virksomheten. Det handler om å oppnå god relasjonskvalitet på alle nivåer i barnehagen, samtidig som det kommuniseres og utøves tydelige og rettferdige normer og grenser i det daglige samspillet.

2.2 Pedagogisk arbeid

Pedagogisk arbeid i barnehagen bygger på vårt pedagogiske grunnsyn. Det henger sammen med valg som gjøres med bakgrunn i rammeplanen og nasjonale føringer, samtidig som det er tilpasset vår barnehages egenart. For å oppnå god kvalitet i vår tjeneste og i oppveksttjenestene generelt må vi jobbe for et felles verdigrunnlag og en felles forståelse av hva vi skal oppnå, både innenfor egen virksomhet og i møte med andre tjenester vi samarbeider med. Dette jobber vi med gjennom [Plan for kvalitet](#), sammen med de andre virksomhetene i oppvekstseksjonen.

Vårt syn på barn som kompetente og aktive utforskere i egne læringsprosesser preger arbeidet og innholdet i vår barnehagehverdag. Sammen med alle valg og mikroavgjørelser som gjøres av den enkelte medarbeider i vår barnehage, utgjør det til sammen kvaliteten på tilbudet barna får i vår barnehage. Lek, barnas interesser og engasjement er viktig grunnlag for det pedagogiske arbeidet. Barnehagen jobber tverrfaglig og fagområdene skal bidra til barna lek, lærling og trivsel, samt bidra til allsidig utvikling og helse. Fagområdene flettes inn i hverandre gjennom aktiviteter, lek og turer- og må sees i sammenheng. Arbeid med

relasjoner, språk, lek, læring og de ulike fagområdene i rammeplanen, vil være representert samtidig i prosjekt og i hverdagsaktivitetene hos oss.

Rammeplanen sier at det allmennpedagogiske tilbudet skal tilpasses barnas behov og forutsetninger. Dermed skal barnehagens strukturer og organisering tilpasses barna og barnegruppen som til enhver tid går i barnehagen.

Alt dette, og mye mer, utgjør deler av en helhet som tilsammen danner kvaliteten på tilbudet det enkelte barnet får i vår barnehage. Som et puslespill, hvor vi må jobbe for å finne hver enkelt brikke til å henge sammen:

Figur 1 - Et sammensatt og helhetlig barnehagetilbud

2.3 Barnehages arbeid med satsningsområdene

Den autoritative voksenrollen og et trygt og godt barnehage- og læringsmiljø.

I Smertulia barnehage har vi fokus på å skape et autoritativt klima og vi jobber kontinuerlig med den autoritative voksne i møte med barn, foreldre og andre.

Et autoritativt klima innebærer en balanse mellom varme og tydelige krav.

Vi jobber med trygghet og struktur slik at barn vet hva som forventes og de møter voksne som handler likt.

Vi jobber med å ha fokus på en positiv sosial utvikling, barna skal møte autoritative voksne som fremmer positiv sosial atferd og forebygger all form for mobbing.

Vi jobber med relasjonskvalitet på alle nivåer og personalet i barnehagen er støttende, tydelige og bygger sterke og positive relasjoner med barna.

Vi har fokus på selvregulering og lar barna lære å regulere sin egen atferd, de får klare grenser kombinert med støtte og forståelse fra de voksne.

Arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet ligger til grunn for alt vi gjør i barnehagen. Dette gjelder i samspill med barna, i samarbeid med foreldre og mellom ansatte. Det psykososiale barnehagemiljøet er tema på foreldremøter, foreldresamtaler, avdelingsmøter, personalmøter og i samarbeidsutvalget hvert år. Alle barn skal oppleve å være en del av et inkluderende fellesskap og oppleve et trygt og godt barnehagemiljø. Vi jobber i mindre grupper og fordeler oss for å se hvert enkelt barn og gruppedynamikken. Dette gjør vi ved å ha fokus på å inkludere alle barna i fellesskapet. De voksne observerer hvordan barna leker og samhandler og griper inn hvis noen blir ekskludert. Vi planlegger for aktiviteter som fremmer samarbeid og inkludering, slik at alle får mulighet til å delta. Vi hjelper barna til å utvikle ferdigheter som empati, kommunikasjon og konfliktløsning. Vi involverer foreldrene ved å skape et inkluderende miljø, og involverer dem om viktigheten av å støtte barnas sosiale utvikling.

3 Barnehagens formål og innhold

3.1 Omsorg

Barnehagen skal gi god omsorg som preger alle situasjoner i barnas hverdag. Den skal komme til uttrykk når barna leker og lærer, i stell, måltider og påkledning. God omsorg handler om å oppleve et miljø preget av aksept og anerkjennelse. Trygge og stabile rammer øker muligheten gode mestringsopplevelser, utvikling og læring.

I samspill med andre lærer barna å vise omsorg for personer rundt seg og de er i en konstant læringsprosess. Omsorg i barnehagen handler både om barn – barn–relasjoner og voksen – barn–relasjoner. Ved at barn får mulighet til å ta imot og gi omsorg, dannes grunnlaget for utvikling av empati, respekt og toleranse. Arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet handler om hvordan vi gir omsorg.

Det kommer til syne i vår barnehage:

- *Barna blir møtt med åpenhet, varme og respekt*
- *Barna møter sensitive og kompetente voksne*
- *Barna møter voksne som evner å starte, verne og videreutvikle leken med barna*
- *Barna møter voksne som tar vare på og bryr seg om*
- *Barna møter påloggede voksne som skaper trygge omsorgsarenaer der lek, utvikling og læring får gode vilkår, dette gjøres ved å jobbe i mindre grupper*

3.2 Lek, læring og danning

Rammeplanen sier at leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Lek er en kilde til humor og glede, og gjennom ulike former for lek får barna mulighet til å uttrykke seg og erfare at egen opplevelsesverden gjelder.

Barnehagens arbeid med lek, læring og danning vil bli synliggjort og utdypet videre gjennom årsplanen, spesielt i kapittel 3.4 Barnehagens leke og læringsmiljø.

Det kommer til syne i vår barnehage:

- *Vi tar leken på alvor og prioriterer lek - leken er barnas språk*
- *Barna får erfaringer i å være i ulike grupper, mangfold og fellesskap*
- *Barna får øve seg på og tilegner seg erfaringer i å være i ulike samspillsituasjoner*
- *Barna møter voksne med lekekompetanse*
- *Barna utvikler og videreutvikler sosiale, språklige og kroppslige ferdigheter*
- *Barna får være i et fellesskap som legger opptil å utvikle gode læringsstrategier ved at vi tar utgangspunkt i hva barnet mestrer og hjelper de til å nå nye mål og ferdigheter*

3.3 Medvirkning

For at det allmennpedagogiske tilbudet skal kunne tilpasses barnas behov og forutsetninger er det avgjørende at vi jobber med barns medvirkning. Barns medvirkning er forankret i FNs barnekonvensjon og lovverket. Deres synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med alder og modenhet. Å ta dette på alvor er en forutsetning for at barnehagehverdagen skal oppleves meningsfull for barn, at de får leke, lære, oppleve mestring og utvikle seg.

Dette kommer til syne i vår barnehage:

- *Vi har god hørestyrke for barnas ønsker ved å både lytte og ta til oss verbale- og non- verbale uttrykk*
- *Vi ser, lytter og involverer og samtaler med barna*
- *Vi gir barna mulighet til å påvirke sin egen hverdag og barnehagens indre liv*
- *Vi tar barn på alvor*

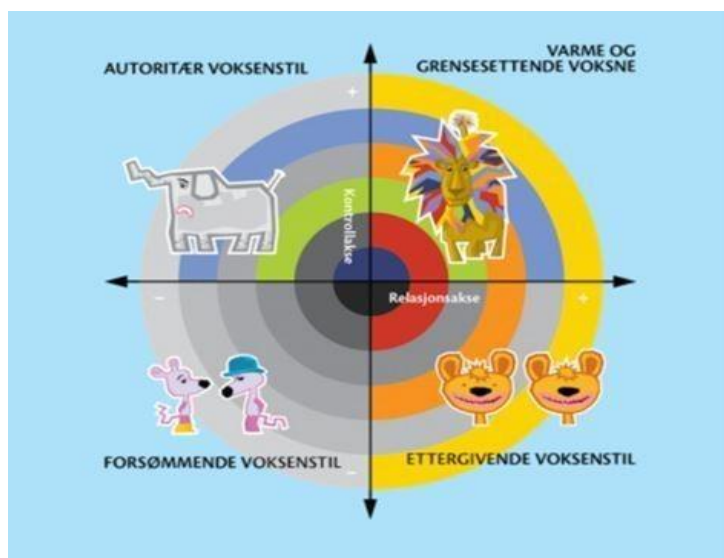

3.4 Barnehagens leke- og læringsmiljø

I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Leke- og læringsmiljø er summen av de relasjonelle, kulturelle og fysiske forholdene i barnehagen, samt språkmiljøet. Vi har voksne som er bevisst sin rolle og forbildefunksjon for blant annet hvordan man lytter, gir konstruktiv respons, bruker kroppsspråk, talespråk og tekst i samspill med barn.

«Den enkleste måten å endre barn er å endre de voksne»
Pål Roland

Det er alltid den voksne som har ansvaret for å skape og opprettholde et trygt leke- og læringsmiljø, samt bygge gode relasjoner i barnehagen.

Figur 2 - Modeller illustrerer ulike voksenstiler.

Den autoritative voksenstilen innebærer en dynamisk kombinasjon av varm relasjonsbygging til barnet, og utøving av tydelig og grensesettende rammer. Dette vil kunne bidra som en beskyttelsesfaktor i barnas liv.

Foreldre har en viktig rolle og kan forebygge krenkelser og mobbing ved å være varm og grensesettende overfor sitt barn. For å oppnå et trygt og inkluderende barnehagemiljø er det viktig med et godt samarbeid mellom barnehage og hjem. Foreldre er opptatt av eget barns trivsel og trygghet, men det har i tillegg stor betydning at de også bryr seg om de andre barna.

I tillegg til autoritative voksne, har tilretteleggingen av det fysiske lekemiljø og dermed også tilrettelegging av leken, stor betydning for å skape et inkluderende leke- og læringsmiljø i barnehagen. Miljøet må stadig være i bevegelse og endres i takt med barnas fysiske behov, interesser og leketemaer. Miljøet skal også stimulere og legge til rette for ulike former for kommunikasjon, problemløsning og språkutvikling. Å skape spennende møteplasser som stimulerer barns spontane samværsformer, bidrar til at barna bygger relasjoner, får felles lekereferanser og felles forståelse for lekens innhold. Dette er av stor betydning for å etablere vennskap med andre barn og opplevelsen av å være inkludert i fellesskapet.

Vårt mål for barnehagens leke- og læringsmiljø er:

Vi er en inkluderende barnehage hvor alle barn opplever trygghet og mestring i sitt leke- og læringsmiljø

Dette målet skal ses i tett sammenheng med nasjonale sektormål, som også er målene i Plan for kvalitet i barnehagen:

- **Et inkluderende barnehagefelleskap med likeverdig kvalitet**
- **Kompetanseheving for ansatte**

Psykososialt miljø	
I vår barnehage opplever alle et trygt lek- og læringsmiljø og å være en del av et inkluderende fellesskap	
Hvordan skaper vi det?	
Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det i vår barnehage
I vår barnehage jobber vi forebyggende med fokus på vennskap, individ og gruppe	<ul style="list-style-type: none"> • Vi bruker smågrupper i hverdagen • Tilstedeværende og påloggede voksne • Vi handler etter trygghetssirkelen • Vi framsnakker hverandre og er bevisste på tilbakemeldingskultur • Sosialkompetanse i hverdagen
I vår barnehage har vi et inkluderende fellesskap med rom for ulikheter	<ul style="list-style-type: none"> • Markerer FN dagen 24/10-24 • Markerer rokkesokk 21/3-25 • Fotballtrøyefredag 9/5-25
I vår barnehage har alle ansatte kunnskap om loven og plikter knyttet til et trygt og godt barnehagemiljø	<ul style="list-style-type: none"> • Bruker barnehageloven, rammeplan, årsplan og andre styringsdokumenter i vår hverdag • Bruke møter og planleggingsdager til å bli trygge på å bruke prosedyrene • Vi utøver en kollektiv praksis (profesjonelle lagarbeidere) • Bruke ulike møtefora til felles refleksjon over praksis
I vår barnehage har vi et autoritativt klima i møte med barn, familier og hverandre	<ul style="list-style-type: none"> • Vi sier: «Hei, så fint å se deg!» osv. • Vi kjenner alle barna og foreldrene på tvers av avdelingene • Vi praktiserer et autoritativt klima – med god relasjonskvalitet • Vi har tydelige regler, rutiner og er gode på tilbakemeldingskultur
I vår barnehage samarbeider vi med foreldrene om et trygt og godt barnehagemiljø	<ul style="list-style-type: none"> • Foreldrebasert tilvenning og lekegrupper • Daglig kontakt i hente- og bringesituasjoner • Foreldremøter og foreldresamtaler • Foreldrekompasset • Vi har kunnskap om å være en autoritativ voksen og handler deretter • Vi tar ansvar for å si ifra hvis man ser krenkelser mot barn og voksne • Vi jobber for å skape gode relasjoner, med barn og voksne • Vi anerkjenner hverandre

Fysisk miljø

I vår barnehage legger vi til rette for et inkluderende og stimulerende fysisk lekemiljø - både inne i barnehagen, på barnehagens uteområde og i nærmiljøet.

Hvordan skaper vi det?

Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det i vår barnehage
<p>I vår barnehage har vi et inkluderende, spennende og fleksibelt lekemiljø inne i barnehagen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Vi jobber med barns medvirkning i hverdagen – lytter og involverer</i> • <i>Vi har pedagogisk dokumentasjon som arbeidsmetode</i> • <i>Vi «fanger» barnas spor eller legge ut spor</i> • <i>Vi bruker alle rom og er bevisst rommets betydning. Hva inviterer rommet til av lek?</i> • <i>Vi jobber i mindre grupper</i> • <i>Vi deler ideer og kunnskap med hverandre og bruker hverandres ressurser til det beste for barna og barnehagen</i> • <i>Vi har voksne som mestrer å starte, verne og videreutvikle barnas lek og lekestrategier</i> • <i>Vi samarbeider på tvers av avdelingene</i>
<p>I vår barnehage har vi et inkluderende, spennende og fleksibelt lekemiljø ute i barnehagen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Vi følger barnas spor og lar barna medvirke</i> • <i>Vi bruker hele uterommet vårt (også området utenfor gjerdet)</i> • <i>Vi leker på tvers av avdelingene</i> • <i>Vi har pedagogisk dokumentasjon som arbeidsmetode</i> • <i>Vi går på kortere og lengre turer</i> • <i>Vi bruker fergen, skogen og lekeplasser i nærmiljøet</i>
<p>I vår barnehage har vi materialvalg og utstyr som inspirerer, er tilgjengelige og som inviterer til lek, samhandling og dialog mellom barna</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Vi gir barna erfaring med ulike materialer</i> • <i>Vi har fokus på gjenbruksmateriale og verdiløst materiale</i> • <i>Barna medvirker i hverdagen</i> • <i>Vi deler på materialer og utstyr for å skape nye og spennende lekemiljøer</i>
<p>I vår barnehage er det fysiske miljøet utfordrende, men trygt og det stimulerer barnas allsidige bevegelseserfaringer</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Vi gjennomfører utesjekk hver dag</i> • <i>Vi bruker hele uterommet, innenfor og utenfor gjerdet</i> • <i>Vi bruker treningstrappa og lekeplassen utenfor.</i> • <i>Vi bruker «Eventyrskogen» jevnlig</i> • <i>Gjennom å være på tur legger vi til rette for mestring av grov- og finmotoriske aktiviteter</i> • <i>Bruker hinderløyper, og andre aktivitetsløyper</i> • <i>Uteuker på våren</i>
<p>I vår barnehage møter barna variert og utfordrende terreng tilpasset alder og modenhet – på barnehagens uteområde og i nærmiljøet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Smågrupper og større grupper på tur</i> • <i>Tilpasser aktiviteter etter modenhet og utvikling og påser progresjon</i> • <i>Bruker naturen som en læringsarena</i>

Språkmiljø

I vår barnehage skal språkarbeidet være lystbetont, preget av lek og gi rom for utforskning og undring

Hva gjør vi for at dette skal bli synlig?

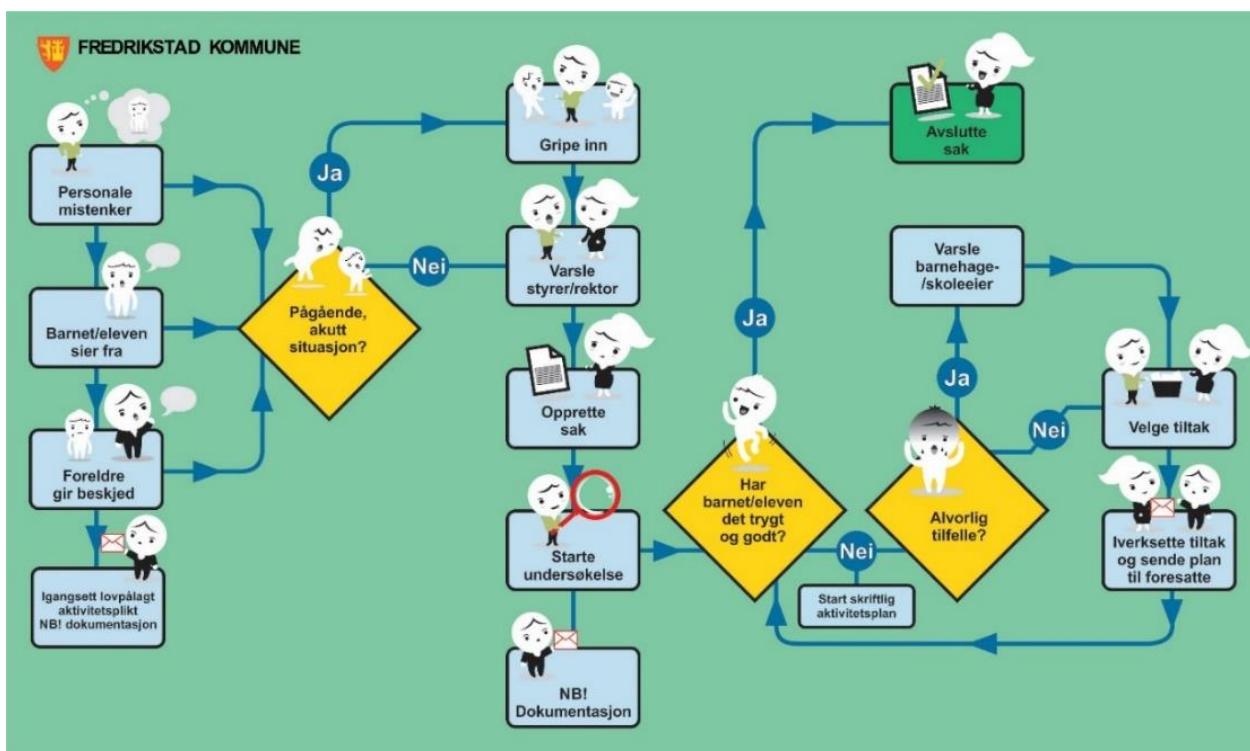
Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det i vår barnehage
<p>I vår barnehage skaper vi et inkluderende og inspirerende språkmiljø der barna får mulighet til å oppleve glede ved å bruke språk og kommunisere med hverandre</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Vi samtaler med barna, setter ord på situasjoner og følelser</i> • <i>Vi bruker sang, rim og regler</i> • <i>Vi leser bøker, spiller spill</i> • <i>Vi bruker egne tegn og vi bruker snakkepakka</i> • <i>Vi bruker bilder/symboler – ASK</i> • <i>Voksne som er tilstede og «pålogget» situasjonen</i> • <i>Vi bruker biblioteket og Polylino</i>
<p>I vår barnehage får barnet uttrykke tanker, følelser, ønsker, erfaringer, løse konflikter og skape positive relasjoner gjennom språk</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Voksne som er tilstede og fokuset er på barna/situasjonen.</i> • <i>Voksne som tar barn på alvor og følger opp</i> • <i>Autoritative handlinger hos de voksne som skaper et autoritativt klima</i>
<p>I vår barnehage er vi gode språkmodeller og vi videreutvikler barnas begrepsforståelse ved å bruke et variert ordforråd</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Barnehageansatte er gode og bevisste språklige rollemodeller</i> • <i>Bruke hverdagssituasjoner til å benevne/ordsette hva barna gjør</i>
<p>I vår barnehage bruker vi varierte formidlingsformer og tilbyr et mangfold av bøker, sanger, bilder og uttrykksformer</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Vi bruker ulike digitale verktøy</i> • <i>Vi bruker Salaby, nasjonalbiblioteket og Polylino</i> • <i>Vi bruker bøker, sang, rim/regler og musikk</i> • <i>Vi skaper sammen med barna</i>

3.5 Alle skal ha det trygt og godt

Hvordan vår barnehage jobber forebyggende slik at alle barn opplever et inkluderende, trygt og godt leke- og læringsmiljø, i tråd med barnehageloven § 41, er beskrevet ovenfor.

Dersom det skulle vise seg at et barn ikke skulle ha det trygt og godt psykososialt miljø, har barnehagen en aktivitetsplikt i tråd med barnehageloven §§ 42-43. Aktivitetsplikten består av fem delplikter og er visualisert i skjemaet nedenfor:

- Følge med
- Gripe inn
- Melde fra
- Undersøke
- Sette inn tiltak

Figur 3 - Flytskjema barnehagen aktivitetsplikt

Flytskjemaet viser hvordan barnehagen jobber hvis de får kjennskap til at ett eller flere barn ikke har et inkluderende og trygt leke- og læringsmiljø. Barnehagen har tilhørende skjemaer som skal benyttes når aktivitetsplikten igangsettes og hvis det skal lages en aktivitetsplan.

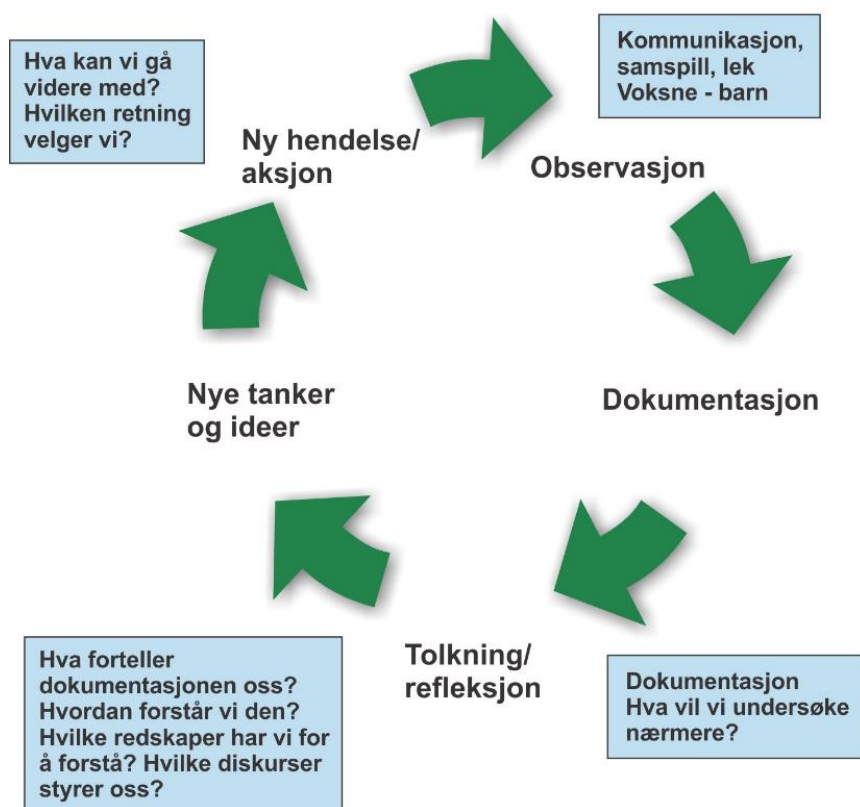
4 Barnehagens arbeidsmåter

4.1 Planlegging, dokumentasjon og vurdering

Vi arbeider kontinuerlig med planlegging, dokumentasjon og vurdering. Planlegging gir personalet grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet. Planleggingen må baseres på kunnskap om barns trivsel og allsidige utvikling, individuelt og i gruppe. (Rammeplanen, 2017)

Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen.

Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. **Pedagogisk dokumentasjon** er en arbeidsmåte som bidrar til å sikre vurderingsarbeidet – i tråd med barnehageloven og rammeplan. Pedagogisk dokumentasjon inneholder følgende faste elementer som observasjon, dokumentasjon, deling, refleksjon, tolkning og valg. Hensikten med pedagogisk dokumentasjon er å utfordre og videreutvikle personalets syn på barn, på læring og på kunnskap, ikke å vurdere og dokumentere ferdigheter og kunnskaper, trivsel og erfaringer hos enkeltbarnet.

Figur 4 - Modellen viser bruken av dokumentasjon som pedagogisk arbeidsmåte

Dokumentasjon kan bidra til:

Barn

- Hjelp barna å huske tilbake til, og sette ord på aktiviteten/ hendelsen – gi ny inspirasjon til leken
- Et verktøy for at barna skal ta del i videre planlegging og vurdering
- Barna får en opplevelse av at det de gjør er viktig – de blir sett og hørt. Bidrar til å fremme et positivt selvbilde
- Synliggjør at andre barn handler og har andre løsningsforslag enn dem selv

Personalet:

- Refleksjon og bevisstgjøring av egen praksis
- Lære mer om og reflektere rundt barns lærings-prosesser, tanker, meninger og relasjoner – utvikle vår evne til å SE
- Synliggjøre hva barna er opptatt av i hverdagen og rundt prosjekt vi arbeider med.
- Fungere som et løpende vurderingsverktøy – grunnlag for videre planer
- Se progresjon hos barn og ansatte – ved å se tilbake på prosesser

Foreldre:

- Synliggjøre barna sin hverdag- lek, læring og opplevelser
- Vise barnehagens innhold og arbeidsmåter
- Verktøy for videre samtale/ mellom barn og foreldre
- Utgangspunkt i foreldresamtaler

4.2 Fagområder

Rammeplan for barnehager har syv fagområder som barnehagen skal være innom i løpet av et år. I arbeid med fagområdene vil ofte flere områder være representert samtidig i prosjekt og i forbindelse med hverdagsaktiviteter. Periodevis vektlegges enkelte områder mer enn andre. Lek og barns rett til medvirkning påvirker innholdet i arbeidet med fagområdene. Fagområdene i barnehagen er stort sett de samme som barn senere møter i skolen.

I arbeid med de ulike fagområdene

- får barna ulike erfaringer og opplevelser
- skapes det stemning og begeistring
- finner vi en riktig balanse mellom barne- og voksenstyrte aktiviteter
- skal vi være lydhøre for barns tanker og kunnskapssøking voksne og barn som er nysgjerrige sammen, undrer oss og utvikler «vår kunnskap»

Figur 5 - Fagområdene illustrert i sammenheng med hverandre

4.3 Digital praksis i barnehagen

Digital praksis i barnehagen (IKT) supplerer barnehagens arbeidsmåter, støtte barnas utvikling og læring og tilbyr nye uttrykksformer. Vi jobber for å bygge profesjonsfaglig digital kompetanse (PFDK) i vår barnehage, som betyr at ansatte har fagkunnskap, pedagogisk kunnskap og teknisk kunnskap i bruk av digitale verktøy i barnehage. Ved bruk av digitale verktøy skal personalet være aktive sammen med barna. Digitale verktøy brukes med fornuft og skal ikke dominere som arbeidsmåte.

Ansatte i barnehagen skal ha kompetanse til å legge til rette for inkluderende, trygge og gode digitale miljøer for alle barn i barnehagen slik at den digitale praksis bidrar til barnas lek, kreativitet og læring. Bruk av ulike digitale verktøy i pedagogisk arbeid skal støtte opp om barns læreprosesser, bidra til å oppfylle rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn, samt at barna får støtte til å utvikle en begynnende etisk forståelse og digital dømmekraft. Mer om barnehagens arbeid med IKT i egen plan og [IKT plan for kommunale barnehager](#).

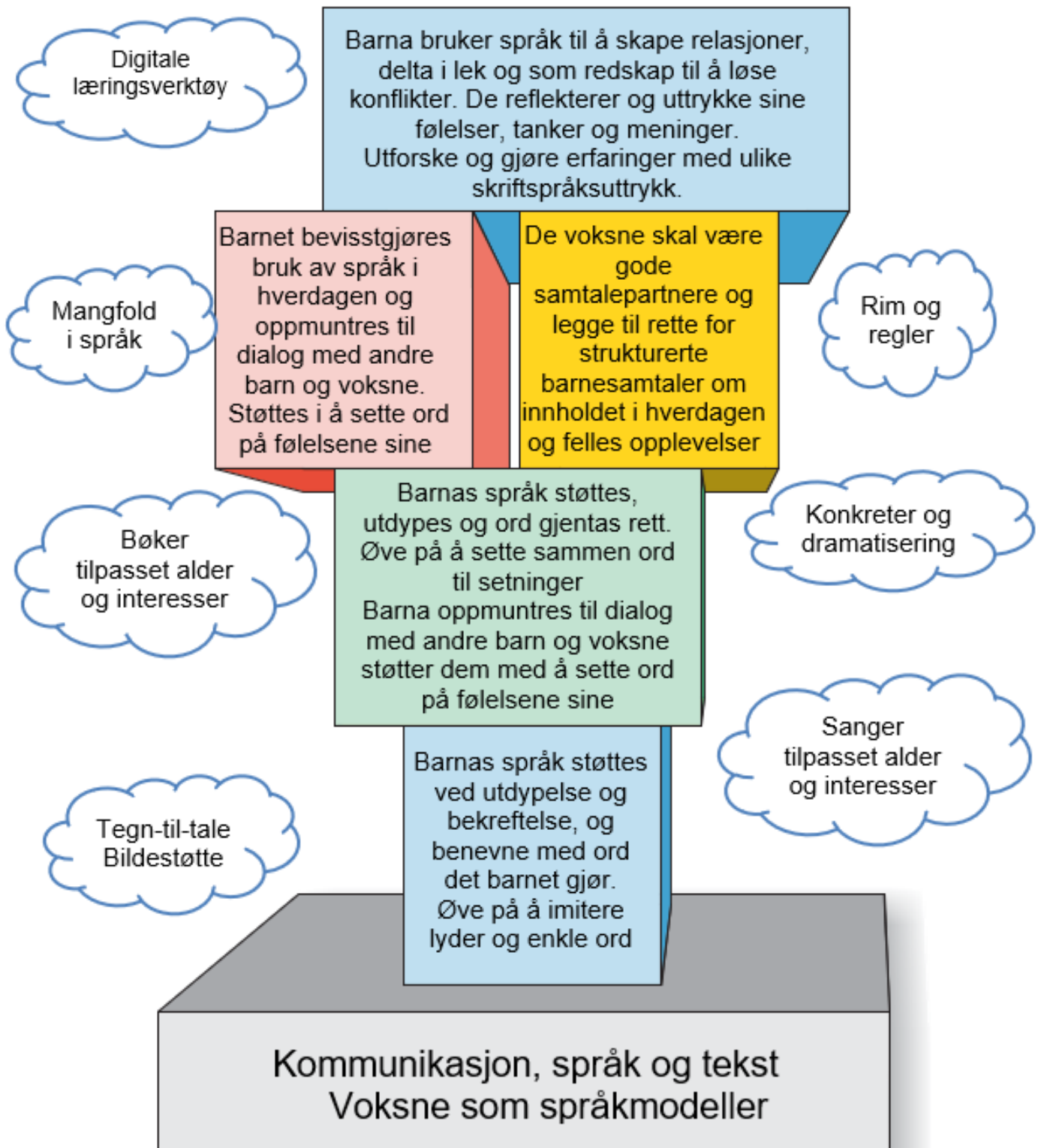

4.4 Progresjon i barnehagen

Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Med bakgrunn i vårt syn på barn som kompetente og aktive utforskere i egne læringsprosesser, er vi opptatt av at progresjonen skal følge barnet og ikke alder. Det betyr at vi voksne må ha god kunnskap om det enkelte barn slik at vi kan gi hen utfordringer med utgangspunkt i deres nysgjerrighet, interesser og styrker. Vi tilrettelegger slik at barn har noe å strekke seg etter, støtter og stimulerer læringslysten, ser og bekrefter barna i mestringsøyeblikkene. Hvordan vi legger til rette for progresjon vil ha tett sammenheng med observasjoner og vurderinger vi gjør i hverdagen.

Gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, små og store grupper, leker, materialer og utforming av fysisk miljø, legger vi til rette for progresjon i barnehagen. Ved å være nærværende voksen i barnehagen, se barna og reflektere over vår praksis, skaper vi et miljø som vil fremme progresjon i lek, omsorg, dannelse og læring for både barn og voksne.

Eksempel på progresjon i barnehagen:

Figur 6 - En illustrasjon av progresjon i barnehagen, her med eksempel "Kommunikasjon, språk og tekst"

5 Overganger

Barnehagen er den første arenaen barna møter utenfor hjemmet og den er en del av det helhetlige utdanningsløpet. Hos oss dannes grunnlaget for videre læring. Samarbeid mellom hjem og barnehage ved oppstart og gjennom hele barnehetiden, og etter hvert barnehage og skole er viktig for å skape en god overgang og sammenheng for videre utdanning.

5.1 Overgang hjem-barnehage

For de aller fleste barna er det en stor overgang å starte i barnehagen. Vi ønsker derfor å skape en sammenheng mellom hjemmet og barnehagen, og at overgangen skal være god for både barn og foreldre. Gjennom godt samarbeid med foreldrene kan vi bygge videre på tryggheten barnet har hjemmefra.

I overgangen fra hjem – til barnehage benytter vi oss av [Fredrikstadmodellen](#), som vektlegger betydningen av at omsorgspersonen er tilstede og aktiv i lek, aktiviteter og hverdagssituasjoner med barna i oppstarten.

Lekegrupper før oppstart i barnehagen, og besøksdag for stor avdeling.

5.1.2 Oppstart i barnehagen

Barnet vil den første dagen blir møtt av sin kontaktperson første dagen - som sammen med foreldre skal sikre barnet en god start i barnehagen. Det legges opp til foreldreaktiv tilvenning. Foreldre inviteres til foreldremøte og førstegangssamtale før oppstart, eventuelt i løpet av de første dagene etter oppstart.

5.2 Overganger innad i barnehagen

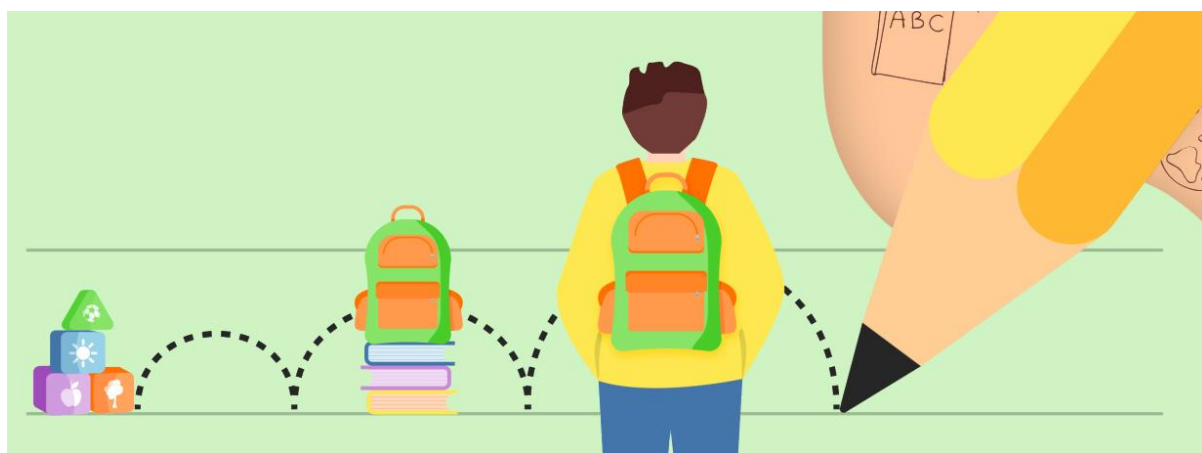
Vi starter intern overgangsperiode mellom avdelinger og hus fra mai måned. Da besøker barn og personale, ukentlig, den barnegruppen og avdelingen de skal starte på til høsten. Det gjennomføres overgangssamtaler mellom pedagogene på gammel og ny avdeling og foreldre får tilbud om en samtale med ny pedagog før oppstart.

5.3 Overgang til skole og SFO

Det siste året i barnehagen jobbes det for at barna skal få en trygg og god overgang til skolen. Fredrikstad har en felles rutine som alle barnehagene og skolene følger i forbindelse med denne overgangen.

Noe av det viktigste arbeidet før skolestart er å kunne ta kontakt med andre på en positiv måte. Vi har fokus på lek, vennskap, samarbeid, konflikthåndtering og positiv sosial adferd. Hverdagslivets ferdigheter og selvstendighet, det å kle av og på seg selv, gå på toalettet og «å ta ansvar for seg selv» øves også på. På våren drar skolestarterne på tur og besøker skole/SFO med barnehagen og de inviteres på førskoledager sammen med foreldrene.

6 Foreldresamarbeid og foreldremedvirkning

Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldrene. Foreldresamarbeidet skal både skje på individnivå, med foreldrene til hvert enkelt barn gjennom daglig uformell kontakt og i avtalte mer formelle samtaler. På gruppenivå vil samarbeid og medvirkning skje gjennom foreldrerådet og samarbeidsutvalget. Hvordan vår barnehage jobber for å legge til rette for dette viktige samarbeidet kan dere lese i tabellen nedenfor.

Foreldrene er en viktig ressurs for barnehagen - og barn trenger trygge, tydelige og støttende foreldre. Foreldrekompasset er et program som legger til rette for økt kunnskap for foreldre, gjennom kunnskapsdeling og refleksjon sammen med andre foreldre. Programmet følger foreldre fra barnets første møte på helsestasjonen, gjennom barnehage og skole ut 10. trinn. På ett eller flere foreldremøter i året vil Foreldrekompasset bli gjennomført i vår barnehage.

Trygge foreldre møter barnet med åpne armer. De tåler barnets ulike følelser og tenker over hvordan de selv oppleves av barnet.

Tydelige foreldre tar ledelsen og viser vei. De setter grenser på en omsorgsfull måte, og vet at avgjørelser kan være upopulære og gode på samme tid.

Støttende foreldre prøver å forstå barnets opplevelser og følelser, og gir både trøst og oppmuntring. De lar barna prøve selv og hjelper til når det trengs.

Alle ansatte møter foreldre som en ressurs, og bidrar aktivt til et godt samarbeid med hjemmet, samt støtter og styrker foreldre i foreldrerollen.

Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det i vår barnehage
I vår barnehage ser vi foreldre som ressurs gjennom å lytte, ha god kommunikasjon og gi anerkjennelse i hverdagen	<ul style="list-style-type: none"> Daglig kontakt – gjensidig informasjon utveksles mellom hjem og barnehage
I vår barnehagen utveksler ansatte og foreldre informasjon om barnets utvikling, trivsel, erfaringer, læring og helse	<ul style="list-style-type: none"> Vi gjennomfører oppstarts samtaler, foreldresamtaler, foreldremøte med ulike tema Vi har foreldreundersøkelse årlig Vi samarbeider med FAU om ulike arrangement
I vår barnehage har vi en bærekraftig og miljøvennlig praksis som etablerer gode vaner for barna	<ul style="list-style-type: none"> Vi kildesorterer Vi prøver å unngå matsvinn og bruker havregrøtrester og gammelt brød til rundstykker og krutonger. Vi rister også brød
I vår barnehage samarbeider vi med foreldrene for et godt og trygt barnehagemiljø	<ul style="list-style-type: none"> Gode relasjoner til foreldrene er avgjørende for å lykkes i samarbeidet. Vi er opptatt av å bevisstgjøre hverandre på forventninger og krav

Barnets beste	
<p>I vår barnehage iverksetter vi kunnskapsbaserte tiltak, og har en praksis som bidrar til at barnet med sin familie får rett hjelp til rett tid</p>	<p><i>Tiltak/strategi</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Vi har tett samarbeid med de ulike hjelpeinstansene</i> • <i>Vi jobber med fellesskapet.</i> • <i>Vi skaper et godt klima for foreldresamarbeid</i>
<p>I vår barnehage har vi et anerkjennende og aktivt foreldresamarbeid, slik at samtykke innhentes tidligst mulig for å etablere et godt samarbeid med ulike tjenester - til barnets beste</p>	<p><i>Tiltak/strategi</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Vi har en åpen dialog med foreldrene</i> • <i>Vi involverer foreldrene tidlig når vi er bekymret</i> • <i>Vi søker hjelp fra hjelpeinstanser for å få råd og veiledning når vi trenger det – dette deler vi med foreldrene.</i>

7 Bærekraft, mat og helse = livsmestring

Livsmestring handler om å kunne forstå og å kunne påvirke faktorer som har betydning for mestring av eget liv. Barna skal få øve på å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser. Dette starter vi å øve på i tidlige alder, og det henger i tillegg tett sammen med arbeidet for inkluderende, trygt og godt barnehagemiljø. I barnehagen jobber vi på flere felt innenfor bærekraftig utvikling som påvirker hverandre og som er faktorer som påvirker barnas evne til å mestre livet sitt.

Rammeplanen sier at barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Det skal også skapes en økonomisk bevissthet rundt forbruket vårt og fordeling av ressurser i samfunnet. Barnehagen har derfor en viktig oppgave i å fremme verdier, holdninger og praksis for et mer bærekraftig samfunn. Det legges til rette slik at barna kan lære gode holdninger, verdier og vaner som er i tråd med bærekraftig utvikling og livsmestring. Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner.

Vår barnehage følger [Helsedirektoratets anbefalinger om mat og måltider i barnehagen](#).

I vår barnehage har vi fokus på bærekraft, mat og helse i et livsmestringsperspektiv	
Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det i vår barnehage
I vår barnehage skal vi bidra til at barna blir kjent med seg selv, kroppen sin og utvikle bevissthet om egne og andres grenser	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Jobber med kroppsbevissthet gjennom leken</i> • <i>Ansiktsuttrykk, kroppsspråk</i> • <i>Rim og regler med kroppsdelene</i> • <i>Følelseskort</i> • <i>Samtaler om grenser og hvorfor det er viktig å kunne si stopp</i> • <i>Bruker Salaby og annet verktøy både digitalt og andre konkrete</i>
I vår barnehage har vi en bærekraftig og miljøvennlig praksis som etablerer gode vaner for barna	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Ta med søppel fra tur hjem.</i> • <i>Sortere papir, plast, glass/metall</i> • <i>Gjenbruk av verdiløst materiale og papir/papp.</i> • <i>Tar vare på leker og materiell så vi slipper å kjøpe nytt</i> • <i>Fokus på matsvinn, bruke brødrester til krutonger og havregrøt til rundstykkedeig.</i> • <i>Uteuker med fokus på miljø</i>
I vår barnehage legger vi til rette for helsefremmende aktiviteter, psykisk og fysisk,	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Lek og bevegelse hver dag</i> • <i>Vi er ute hver dag – bruker området både utenfor og innenfor gjerdet</i> • <i>Yoga for barn</i> • <i>Hinderløyper</i> • <i>Fokus på å gi barna et godt selvbilde</i>
I vår barnehage har vi måltider som fremmer helse, mat- og måltidsglede, gode samtaler og fellesskapsfølelse hos barna	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Vi har regelmessige måltider med brødmatt, frukt og grønt med noe varmmat</i> • <i>Vi har barna med i forberedelsene til måltidene; eks ukas hjelper</i> • <i>Vi setter av god tid til måltidene og har fokus på «den gode praten».</i>

Kildehenvisning

[Lov om barnehager](#)

[Rammeplanen for barnehager \(2017\)](#)

[Kommunedelplan Oppvekst – Fredrikstad kommune 2021-2032](#)

[Plan for kvalitet i barnehagen 2023-2027](#)

[Helsedirektoratet](#)

Boken: *Den autoritative voksenrollen i barnehage og skole* (2022) av Pål Roland
Være sammen

